

Odůvodnění rozhodnutí

Soudy vyšších stupňů se mohou v odůvodnění svých rozhodnutí ztotožnit s tím, jak věc hodnotil nižší soud, jejich rozhodnutí se však nesmí vyčerpat prostým konstatováním takového souhlasu. Je třeba, aby v odůvodnění svých rozhodnutí nastínily - byť stručně - nosné úvahy, které je vedly k potvrzení přezkoumávaného rozhodnutí a které musejí zároveň odpovídajícím způsobem reflektovat argumenty předložené účastníky řízení. Odkázat na odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí je možné zejména v případě, kdy se námitky uplatněné v opravném prostředku shodují s námitkami uplatněnými v původním podání, o němž rozhodoval soud v napadeném rozhodnutí. I takový odkaz je přípustný pouze v podrobnostech, pašální odkaz na odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí jako celek bez jakékoliv vlastní argumentace však přijmout nelze, neboť takový postup je v rozporu s právem účastníka řízení na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. III.ÚS 3023/23 ze dne 22.5.2024)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele L. K., zastoupeného Mgr. A.R., advokátkou, sídlem B., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 25. srpna 2023, č. j. 37 Co 104/2023-621, za účasti Krajského soudu v Brně, jako účastníka řízení, a L. K., zastoupené JUDr. Bc. S.B., Ph.D., advokátem, sídlem B., a nezletilých M. K. a J. K., zastoupených opatrovníkem Magistrátem statutárního města Brna, sídlem Dominikánské náměstí 196/1, Brno, jako vedlejších účastníků řízení, tak, že usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 25. srpna 2023, č. j. 37 Co 104/2023-621, bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 25. srpna 2023, č. j. 37 Co 104/2023-621, se ruší.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti případu a obsah napadeného rozhodnutí

1. Z ústavní stížnosti, jejích příloh a vyžádaného spisu Městského soudu v Brně (dále jen "městský soud"), vedeného pod sp. zn. 121 P 50/2023, vyplývá, že jeho usnesením ze dne 26. 4. 2023, č. j. 121 Nc 2601/2021-605, byl zamítnut návrh stěžovatele (otce) na výkon rozhodnutí ve věci úpravy péče o nezletilé vedlejší účastníky (I. výrok) a bylo mu uloženo zaplatit první vedlejší účastnici (matce) na náhradě nákladů řízení částku 2 541 Kč (II. výrok); současně byl pro řízení o výkonu rozhodnutí nezletilým jmenován opatrovník (III. výrok).

2. Proti usnesení městského soudu podal stěžovatel odvolání. V něm rozváděl, z jakých důvodů se domnívá, že soudkyně městského soudu, rozhodující v jeho věci, vůči němu postupuje předpojatě. Mimo jiné mu neumožnila seznámit se s podáními matky a jí navrženými důkazy, a znemožnila mu tak se k matkou tvrzeným skutečnostem vyjádřit. Jeho podání, o němž městský soud rozhodoval, nebylo novým návrhem na výkon rozhodnutí, nýbrž doplněním dříve podaného odvolání, městský soud tak rozhodoval o návrhu, který fakticky nebyl podán, a je proto třeba jeho rozhodnutí zrušit. Další stěžovatelovy námitky směřovaly proti skutečnosti, že městský soud ve věci nenařídil jednání a že nezjišťoval stanovisko nezletilých k dané záležitosti. V další části odvolání stěžovatel podrobně napadal pravdivost jednotlivých skutečností, z nichž městský soud při rozhodování vycházel, s tím, že zjištění soudu nemají oporu v provedeném dokazování. Stěžovatel též vznesl námitky proti rozhodnutí o nákladech řízení, o nichž mělo být podle jeho názoru rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu.

3. Napadeným usnesením Krajský soud v Brně (dále jen "krajský soud") usnesení městského soudu potvrdil (I. výrok) a stěžovateli uložil nahradit matce náklady odvolacího řízení ve výši 1 271 Kč do tří dnů od právní moci usnesení k rukám jejího právního zástupce (II. výrok).

4. V odůvodnění svého usnesení krajský soud uzavřel, že odvolání není důvodné. Městský soud při posouzení stěžovatelova návrhu na výkon rozhodnutí podle jeho názoru postupoval procesně správně a u konkrétních případů nerealizace styku dospěl ke správným skutkovým i právním závěrům (pozn. Ústavního soudu: V posuzované věci jsou nezletilí svěřeni do střídavé péče rodičů, v období prázdnin byl upraven zvláštní režim střídavé péče a nikoliv styk, který tedy nemohl být ani předmětem výkonu rozhodnutí. Rozhodnutími obecných soudů tedy bylo rozhodováno o návrhu na výkon rozhodnutí o péči o nezletilé, nikoliv o návrhu na výkon rozhodnutí o styku se stěžovatelem, jak nesprávně uvádějí obecné soudy v odůvodnění svých rozhodnutí). Krajský soud plně odkázal na odůvodnění usnesení městského soudu a souhlasil s jeho závěrem, podle něhož nebyl důvod pro nařízení výkonu rozhodnutí. Dále dodal, že mohl posuzovat pouze argumentaci v odvolání týkající se konkrétních styků, pro které byl návrh podán. K rozhodnutí o nákladech řízení uvedl, že i toto rozhodnutí považuje za správné; jde o opakovaný neúspěšný návrh na výkon rozhodnutí a není zde důvodu, proč by matka měla takovým návrhům čelit bez možnosti náhrady nákladů řízení; i zde krajský soud zcela odkázal na odůvodnění usnesení městského soudu.

II. Argumentace stěžovatele

5. Stěžovatel v ústavní stížnosti tvrdí, že napadeným usnesením došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv podle čl. 10 odst. 2 a 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"); rovněž namítá porušení práv nezletilých podle čl. 9 odst. 2 a čl. 12 odst. 2 Úmluvy o právech dítěte.

6. V první řadě stěžovatel namítá, že usnesení krajského soudu je natolik obecné a kusé, že nemůže obstát. Přesto, že stěžovatel vznesl v odvolání řadu námitek - procesní pochybení městského soudu (nenařízení jednání, neseznámení stěžovatele s matčinou argumentací, nezjišťování názoru nezletilých), nepravdivost matčiných tvrzení, která uvedený soud bez dalšího převzal, atd. - krajský soud se s nimi nevypořádal, a odůvodnění jeho rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné.

7. Městský soud se dle stěžovatele dopustil řady pochybení, která krajský soud nenapravit. V této souvislosti stěžovatel poukazuje mimo jiné na skutečnost, že nezletilým byl ustanoven opatrovník až v rozhodnutí, kterým se řízení končilo; sám opatrovník byl zcela pasivní. Krajský soud stejně jako předtím městský soud při posouzení věci pouze nekriticky převzal skutkovou verzi matky, s jejímiž vyjádřeními se stěžovatel nemohl seznámit, což se promítlo i do nesprávného rozhodnutí o nákladech řízení.

III. Procesní předpoklady řízení a průběh řízení před Ústavním soudem

8. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas k tomu oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario), neboť stěžovatel vyčerpал všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv.

9. Usnesením ze dne 19. 2. 2024, č. j. III. ÚS 3023/20-13, Ústavní soud ustanovil nezletilým opatrovníka Magistrát statutárního města Brna, neboť ústavní stížností bylo napadeno rozhodnutí, jehož závěry se dotýkají zájmů nezletilých, kteří mají v řízení postavení vedlejších účastníků. Stěžovatel petitem ústavní stížnosti navrhuje konstatování porušení i jejich práv. Zákonné zastoupení

nezletilých však z důvodu možné kolize jejich zájmů se zájmy rodičů v daném rozsahu nevykonává stěžovatel, ale právě ustanovený opatrovník, který byl případně oprávněn podat v jejich zájmu i ústavní stížnost (k tomu viz blíže např. usnesení ze dne 1. 11. 2022, sp. zn. IV. ÚS 2492/22, nebo ze dne 5. 4. 2022, sp. zn. II. ÚS 640/22, a tam odkazovanou judikaturu; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <https://nalus.usoud.cz>).

IV. Vyjádření k věci

10. Ústavní soud si pro posouzení věci vyžádal od městského soudu spis a dále vyjádření krajského soudu, matky a opatrovníka nezletilých.

11. Krajský soud uvedl, že je přesvědčen, že svým rozhodnutím nevybočil z běžné soudní praxe (nejen tohoto soudu). K odvolacím námitkám stěžovatele dodává, že z podstatné části byly totožné s tvrzeními obsaženými v návrhu na výkon rozhodnutí, případně se týkaly skutečností nastalých až po rozhodnutí městského soudu, jimiž se krajský soud nemohl zabývat. Městský soud se podle něho zabýval vším podstatným a věc správně posoudil. Krajský soud k jeho posouzení neměl připomínek, a proto na něj zcela odkázal; případné delší odůvodnění rozhodnutí o odvolání by na podstatě věci nic nezměnilo. Vzhledem k uvedenému krajský soud navrhl, aby byla ústavní stížnosti odmítnuta, případně zamítnuta.

12. Matka uvedla, že ústavní stížnost považuje za zjevně neopodstatněnou. Odůvodnění usnesení krajského soudu je dostatečné, neboť městský soud dospěl ke správným skutkovým i právním závěrům, které stěžovatelova odvolací argumentace nemohla zpochybnit. Právní závěr o potvrzení rozhodnutí městského soudu vycházel přímo ze zákona, a proto nebylo zapotřebí podrobnějšího odůvodnění. Rozhodnutí obou soudů jsou podle matčina názoru v souladu s nejlepším zájmem nezletilých, přičemž zjišťování jejich názoru na stěžovatelův návrh na výkon rozhodnutí by bylo nadbytečné a nijak by nemohlo ovlivnit výsledek řízení. Matka zároveň navrhla, aby Ústavní soud uložil stěžovateli povinnost nahradit jí náklady tohoto řízení ve výši 3 146 Kč do tří dnů od právní moci rozhodnutí k rukám jejího právního zástupce, neboť se ze strany stěžovatele jedná o bezdůvodný tlak na její osobu, což je pro ni značně zatěžující.

13. Opatrovník nezletilých rekapituloval, že nezletilí byli rozhodnutím soudu svěřeni do střídavé péče rodičů. V průběhu práce s rodinou byly řešeny spory mezi rodiči, přičemž většina stížností přicházela ze strany matky; rodiče byli opatrovníkem opakovaně poučováni o povinnostech vyplývajících z rodičovské odpovědnosti. Poslední pohovor s nezletilými opatrovník dle svého vyjádření provedl ve školském zařízení v září 2022 v souvislosti s prošetřováním skutečností, které nasvědčovaly spáchání trestného činu týrání svěřené osoby. Od policejního orgánu následně zjistil, že věc byla odložena. K poslednímu rozhodování soudů opatrovník uvedl, že byl informován o podání stěžovatelova návrhu na výkon rozhodnutí, a doplnil, že městský soud jeho vyjádření k věci nežádal.

14. Obdržená vyjádření Ústavní soud zaslal stěžovateli na vědomí a k případné replice. Stěžovatel k vyjádření matky uvedl, že v něm podle jeho názoru nejsou obsaženy žádné skutečnosti nebo argumenty, které by relevantním způsobem reagovaly na důvody jeho ústavní stížnosti. Dále vyjádřil nesouhlas s tím, aby byly matce přiznány náklady řízení. Vyjádření opatrovníka obsahuje pouze obecnou rekapitulaci vývoje řízení a úkonů, které měl opatrovník ve věci učinit, čímž si podle stěžovatele pouze obhájuje vlastní nečinnost. K tomu stěžovatel poukazuje na konkrétní události, které mají podle něho svědčit o tom, že opatrovník straní matce. Krajský soud se pak ve svém vyjádření podle stěžovatele omezil pouze na konstatování, že svým rozhodnutím nijak nevybočil z běžné praxe, což však stěžovatel nepovažuje za relevantní zdůvodnění nesprávného postupu soudu.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

15. Ústavní soud přezkoumal napadené rozhodnutí a poté, co se seznámil též s vyžádaným spisem a výše rekapitulovanými vyjádřeními, dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná, neboť odůvodnění napadeného usnesení krajského soudu neodpovídá požadavkům, které na ně klade právní řád a judikatura Ústavního soudu.

16. Ústavně zaručenému právu na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny odpovídá povinnost soudů svá rozhodnutí řádně odůvodnit. Uvedenou povinností soudů (resp. orgánů veřejné moci obecně) se Ústavní soud zabýval opakovaně, přičemž své požadavky formuloval v celé řadě rozhodnutí (např. nálezy ze dne 26. 11. 2013, sp. zn. II. ÚS 4927/12, ze dne 27. 3. 2012, sp. zn. IV. ÚS 3441/11, a další). Ze závěrů v nich obsažených je zřejmé, že rozhodnutí, které bez dalšího pouze odkazuje na odůvodnění přezkoumávaného aktu, nemůže v ústavněprávní rovině obstát. Takové rozhodnutí současně neobstojí ani z pohledu podústavního práva, neboť § 157 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, soudu mimo jiné ukládá, aby - alespoň stručně a jasně - vyložil, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce.

17. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že soudy vyšších stupňů se samozřejmě mohou v odůvodnění svých rozhodnutí ztotožnit s tím, jak věc hodnotil nižší soud, jejich rozhodnutí se však nesmí vyčerpat prostým konstatováním takového souhlasu. Je třeba, aby v odůvodnění svých rozhodnutí nastínily - byť stručně - nosné úvahy, které je vedly k potvrzení přezkoumávaného rozhodnutí a které musejí zároveň odpovídajícím způsobem reflektovat argumenty předložené účastníky řízení. Odkázat na odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí je možné v případě, kdy se námitky uplatněné v opravném prostředku shodují s námitkami uplatněnými v původním podání, o němž rozhodoval soud v napadeném rozhodnutí. I takový odkaz je přípustný pouze v podrobnostech (kupříkladu poukazem na konkrétní body odůvodnění rozhodnutí nižšího soudu, v němž jsou dané námitky účastníků řízení již vypořádány); paušální odkaz na odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí jako celek bez jakékoliv vlastní argumentace přijmout nelze (srov. nálezy ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. II. ÚS 1842/12). Právě takového pochybení se přitom dopustil krajský soud v posuzované věci.

18. Krajský soud podložil svůj závěr o nedůvodnosti stěžovatelova odvolání pouze tím, že pokládá za správné skutkové i právní závěry městského soudu týkající se konkrétních případů, v nichž nedošlo k předání nezletilých stěžovateli do péče, jakož i postup tohoto soudu, šlo-li o posouzení návrhu na výkon rozhodnutí, a proto zcela odkazuje na odůvodnění rozhodnutí městského soudu (bod 5 odůvodnění napadeného usnesení). Krajský soud nevysvětlil, z jakých konkrétních důvodů se se závěry městského soudu ztotožnil. Zejména však nijak nereagoval na obsáhlé odvolací námitky stěžovatele, které zpochybňovaly postup prvostupňového soudu (kromě konstatování v závěru odůvodnění, že se částí námitek nemohl zabývat). K tomu lze doplnit, že sám krajský soud přitom v bodu 2 odůvodnění svého rozhodnutí uvádí, že stěžovatel v odvolání "obsáhle komentoval skutkové závěry soudu I. stupně a tyto podrobně rozporoval". Jaké byly konkrétní výhrady stěžovatele vůči posouzení městského soudu, které krajský soud v obecnosti zmiňuje, však krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí neuvádí. Nelze z něj proto ani zjistit, zda některá z těchto výhrad mohla být pro posouzení odvolání podstatná, či zda naopak stěžovatel skutečně pouze opakoval již dříve vypořádané námitky. Žádná úvaha, z níž by bylo možné dovodit, jak krajský soud hodnotil argumentaci nejen stěžovatele, ale též dalších účastníků řízení (v tomto případě matky), v napadeném rozhodnutí není.

19. Krajský soud ve vyjádření k ústavní stížnosti nad rámec odůvodnění napadeného rozhodnutí doplnil, že stěžovatelovy odvolací námitky byly z podstatné části totožné s tvrzeními uplatněnými v návrhu na výkon rozhodnutí, případně se týkaly skutečností, jež nastaly až po vydání rozhodnutí městského soudu, a svoji argumentaci tak v tomto směru rozšířil. Takové doplnění, provedené až v průběhu řízení o ústavní stížnosti, může částečně korigovat drobné nedostatky odůvodnění, nemůže však plně zhojit zjištěné pochybení a samo o sobě postačovat k odůvodnění závěru o ústavněprávní

udržitelosti napadeného rozhodnutí.

20. K poznámce krajského soudu, že případné delší odůvodnění by obsahovalo pouze opis závěrů městského soudu či jejich převyprávění jinými slovy, a na podstatě věci by nemohlo nic změnit, Ústavní soud zdůrazňuje, že z výše předestřených ústavněprávních požadavků nijak neplyne (bezesporu značně formalistická) povinnost vyšších soudů opakovat, co již bylo vysloveno, v situaci, kdy je rozhodnutí nižšího soudu potvrzováno. Z odůvodnění rozhodnutí vyššího soudu však musí být patrné, jak již uvedeno výše, co účastníci řízení tvrdili a jak soud tato tvrzení posoudil, resp. jakými vlastními úvahami se při jejich posouzení řídil.

21. Nelze se navíc bez dalšího ztotožnit s názorem krajského soudu, že stěžovatel v odvolacím řízení pouze opakoval námitky uplatněné v návrhu na výkon rozhodnutí, kterými se městský soud již zabýval a kterým se proto nebylo třeba znovu věnovat. Z obsahu odvolání je naopak zřejmé, že stěžovatel v něm zpochybňoval (mimo jiné) konkrétní postupy a úkony městského soudu, přičemž takovou argumentaci v návrhu na výkon rozhodnutí logicky uplatnit nemohl, neboť k jím tvrzeným pochybením mělo dojít právě až v průběhu řízení o tomto návrhu. Konkrétně lze poukázat na jeho námitky týkající se dokazování v řízení před městským soudem a neprovedení důkazů navrhovaných stěžovatelem, neseznámení stěžovatele s matčinými podáními a jí navrženými důkazy, nenařízení jednání ve věci či na námitku nesprávného vyhodnocení stěžovatelova podání jako "nového" návrhu na zahájení řízení. Tyto námitky stěžovatel vznesl poprvé až v odvolání (dříve tak ani učinit nemohl), a povinností krajského soudu proto bylo na ně adekvátním způsobem reagovat a vypořádat je v odůvodnění svého rozhodnutí (byť velmi stručně). K tomu Ústavní soud dodává, že se nevyjadřuje k samotnému obsahu odvolacích námitek stěžovatele a nehodnotí jejich důvodnost. Toto posouzení přísluší v první řadě krajskému soudu.

22. S ohledem na zjištěný rozpor napadeného rozhodnutí s požadavky vyplývajícími z čl. 36 odst. 1 Listiny, jež odůvodňuje vyhovění ústavní stížnosti, se Ústavní soud již blíže nezabýval ostatními dílčími námitkami stěžovatele. Stěžovatel tyto námitky z podstatné části uplatnil již v odvolání, kterým se nyní bude krajský soud znovu zabývat.

VI. Závěr

23. Ústavní soud uzavírá, že rozsudkem krajského soudu došlo k porušení stěžovatelova práva na soudní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní stížnosti proto vyhověl a podle § 82 odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadený rozsudek zrušil.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právní otázka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Moderace nákladů](#)
- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)

- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)